

แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของโรงแรมขนาดกลางในจังหวัดพิษณุโลก
Guidelines for Developing Service Quality of Medium-Sized Hotels
in Phitsanulok Province

จิรัชญา พรหมแดน

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยวและบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

E-mail: s67563828025@ssru.ac.th

วีระ วีระโสภณ

สาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยวและบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

E-mail: weera.we@ssru.ac.th

บัว ศรีคช

สาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยวและบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

E-mail: bua.sr@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของโรงแรมขนาดกลางในจังหวัดพิษณุโลกโดยมีกลุ่มให้ข้อมูลทั้งหมด 12 คน ได้แก่ ผู้จัดการแผนกบริการอาหารและเครื่องดื่มและผู้จัดการแผนกส่วนหน้าโรงแรม พนักงานบริการอาหารและเครื่องดื่ม พนักงานต้อนรับส่วนหน้าโรงแรม และลูกค้าที่ใช้บริการโรงแรม โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผลจากการวิจัยพบว่า 1) ด้านความรู้และทักษะผู้ให้บริการ พนักงานส่วนใหญ่มีความสามารถด้านภาษาอังกฤษพอสมควร แต่บางคนไม่สามารถสนทนาภาษาอังกฤษได้ 2) ด้านการตอบสนองความต้องการของลูกค้า พนักงานควรมีความกระตือรือร้นในการให้บริการและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าอย่างทันท่วงที สังเกตลูกค้า เข้าใจความต้องการของลูกค้า เพื่อให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจสูงสุด 3) ด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจ โรงแรมต้องมีความไว้วางใจได้และให้ความรู้สึกปลอดภัย การบริการของพนักงานต้อนรับ ต้องมีการต้อนรับที่สุภาพ กล่าวทักทายเป็นอันดับแรก 4) ปัจจัยสิ่งแวดล้อมในโรงแรม โรงแรมควรรักษาความสะอาดของสภาพแวดล้อมในโรงแรม การจัดภูมิทัศน์ให้เหมาะสม อากาศปลอดโปร่ง มีกลิ่นหอม แสงสว่างเพียงพอ

คำสำคัญ: คุณภาพการให้บริการ, โรงแรมขนาดกลาง, จังหวัดพิษณุโลก

Abstract

This research aimed to study the guidelines for improving the service quality of medium-sized hotels in Phitsanulok Province. The research group consisted of 12 informants: food and beverage service managers and front-office managers, food and beverage service staff, front-office staff, and hotel customers. The research results showed that 1) in terms of knowledge and skills of service provider, most staff possess a fair level of English language skills, but some cannot communicate in English. 2) in terms of responding to customer needs, staff should be proactive in providing services and solving immediate problems promptly, observing customers, and understanding their needs in order to maximize customer satisfaction. 3) in terms of customer trust, the hotel must be trustworthy and safe. The receptionist must greet the guests politely and greet them first. 4) in terms of environmental factors in the hotel, the hotel should keep the environment clean, arrange the landscape appropriately, keep the air fresh, provide an appealing smell, and have sufficient lighting.

Keywords: Service Quality, Medium-sized Hotels, Phitsanulok Province

บทนำ

พิษณุโลก มีลักษณะพิเศษเป็นจุดตัดของระเบียงเศรษฐกิจ-เหนือใต้ (NSEC) ระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก – ตะวันตก (EWEC) และระเบียงเศรษฐกิจ หลวงพระบาง อินโดจีน เมาะลำไย (LIMEC) เป็นศูนย์กลางภาคเหนือตอนล่าง ด้านการค้า การลงทุน การศึกษา การสาธารณสุข และการเกษตร โดยจังหวัดพิษณุโลกได้รับการประกาศให้เป็น MICE City 1 ใน 10 ของประเทศไทยและได้รับประกาศเขตพื้นที่ส่งเสริมเมืองอัจฉริยะ (Smart City) ในด้านสิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ และด้านการบริหารจัดการอัจฉริยะ จังหวัดพิษณุโลกกำหนดเป็นหมายการพัฒนาคือ “เมืองท่องเที่ยว 3 ธรรม 4 แยกระเบียงเศรษฐกิจ ที่มั่งคั่ง” ประกอบด้วยประเด็นการพัฒนา 6 ประเด็นที่สำคัญ 1. ส่งเสริมเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันด้านการค้าการลงทุน สินค้า บริการ โครงข่ายคมนาคมและโครงสร้างพื้นฐานรองรับการพัฒนาสู่ความมั่งคั่ง และเมืองอัจฉริยะ (Smart City) 2. พัฒนาการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานสากลและยั่งยืน และเป็นเมืองศูนย์กลางการประชุมและจัดนิทรรศการ (MICE CITY) 3. ยกระดับการเกษตรที่เป็นระบบเพิ่มมูลค่าและการตลาดที่ครบวงจรบนฐาน 4. พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สร้างสังคมสุขยั่งยืน และสืบสานอัตลักษณ์ประเพณีวัฒนธรรมที่ดีงาม 5. พัฒนาการบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พลังงาน อย่างเป็นระบบและยั่งยืน และ 6. เสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน พัฒนาระบบเตรียมความพร้อมในภาวะวิกฤต และขยายความร่วมมือ ความสัมพันธ์กับต่างประเทศอย่างมีคุณภาพ จังหวัดพิษณุโลก มีแนวทางในการพัฒนาด้านการ

ท่องเที่ยวโดยมุ่งเน้นการสร้างคุณค่า (Value Creation) การท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นให้เป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของจังหวัดพิษณุโลก โดยการฟื้นฟูและพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดพิษณุโลกให้เป็นเอกลักษณ์และเป็นที่ยึดเหนี่ยวของ นักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างชาติ สร้างเสริมพัฒนาการด้านการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวและส่งเสริมการมี ส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชน (สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก, แผนพัฒนาจังหวัดพิษณุโลก , 2566-2570)

โดยภาพรวมจำนวนผู้มาเยี่ยมเยือนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกๆปี ในปี 2562 นั้น มีจำนวนผู้มาเยี่ยมเยือนรวมทั้งสิ้น 3,346,393 คน เพิ่มขึ้นมาจากปี 2561 จำนวน 41,510 คน คิดเป็นร้อยละ 1.26 โดยแบ่งเป็นชาวไทย 3,126,657 คน คิดเป็นร้อยละ 1.23 เป็นชาวต่างชาติ 219,736 คน คิดเป็นร้อยละ 1.70 ในส่วนของสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวปี 2560-2562 มีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี ในปี 2562 มีจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งสิ้น 2,021,367 คน เพิ่มขึ้นจากปี 2561 จำนวน 21,976 คน คิดเป็นร้อยละ 1.10 โดยแบ่งเป็นชาวไทย 1,838,692 คน คิดเป็นร้อยละ 1.07 เป็นชาวต่างชาติ 160,699 คน คิดเป็นร้อยละ 1.41 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเพื่อการท่องเที่ยว ปี 2560-2562 มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ในปี 2562 เพิ่มขึ้นจากปี 2561 จำนวน 1,836 คน คิดเป็นร้อยละ 3.28 (สำนักงานคลังจังหวัดพิษณุโลก, 2567)

ด้วยเวลาที่พิษณุโลกเป็นทั้งเมืองที่น่าสนใจทั้งด้านการท่องเที่ยว และในทางเศรษฐกิจ ทำให้ถือว่าเป็นจังหวัดที่น่าสนใจและดึงดูดผู้คนให้หลั่งไหลเข้ามาได้ ทั้งนักท่องเที่ยว ชาวต่างชาติและนักธุรกิจต่าง ๆ จากการเล็งเห็นความสำคัญของจังหวัดพิษณุโลก ทำให้นักธุรกิจมากมายหันมาลงทุนในจังหวัด โดยเฉพาะทางด้านโรงแรมขนาดกลางที่ในปัจจุบันเป็นที่นิยมอย่างมาก ทำให้ในปัจจุบัน มีโรงแรมขนาดกลาง ที่มีห้องพักมากกว่า 30 ห้อง แต่ไม่เกิน 100 ห้อง และมีราคาอยู่ในช่วงระหว่าง 650 บาท ถึง 1,300 บาท มีจำนวนมากถึง 78 แห่ง (สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพิษณุโลก, บัญชีโรงแรมในเขตพิษณุโลก) เพราะการลงทุนที่ไม่สูงจนเกินไป และมองเห็น โอกาสในการเติบโต รวมถึงเป็นขนาดที่เหมาะสมกับศักยภาพจังหวัดและจากการที่นักธุรกิจหันมาลงทุน ในโรงแรมขนาดกลางในจังหวัดพิษณุโลกเป็นจำนวนมาก จึงทำให้มีการแข่งขันกันอย่างดุเดือดมากขึ้น เรื่องของคุณภาพการให้บริการถือว่าเป็นสิ่งที่ชี้วัดถึงระดับของการบริการที่ส่งมอบจากโรงแรมต่อ ลูกค้าว่าสอดคล้องกับความต้องการของลูกค้าได้ดีเพียงใด การส่งมอบบริการที่มีคุณภาพเป็นการ ตอบสนองต่อความคาดหวังของลูกค้าในการใช้บริการ ซึ่งนักธุรกิจให้ความสำคัญ เพื่อให้มีความ ได้เปรียบทางการแข่งขันมากขึ้น

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของโรงแรมขนาดกลางในจังหวัดพิษณุโลก เพื่อเป็นแนวทางในการบริการให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้ที่สนใจนำข้อมูลไปพัฒนาคุณภาพด้านบริการให้ดียิ่งขึ้น สู่มาตรฐานโรงแรมสากลในอนาคต

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาการให้บริการของพนักงานบริการของโรงแรมขนาดกลางในจังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของโรงแรมขนาดกลางในจังหวัดพิษณุโลก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของโรงแรมขนาดกลางในจังหวัดพิษณุโลก ที่มีห้องพักรวมกว่า 30 ห้อง แต่ไม่เกิน 100 ห้อง โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

การเลือกข้อมูล โดยมีผู้ให้ข้อมูล ดังนี้ 1) ผู้จัดการแผนกบริการอาหารและเครื่องดื่มและผู้จัดการแผนกส่วนหน้าโรงแรม จำนวน 2 คน 2) พนักงานบริการอาหารและเครื่องดื่ม จำนวน 3 คน 3) พนักงานต้อนรับส่วนหน้าโรงแรม จำนวน 3 คน 4) ลูกค้าที่ใช้บริการโรงแรมจำนวน 4 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการ Semi-structured Interview เพื่อให้ทราบข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการบริการ

อรรถ ศุภทัต (2554) ได้ให้คำนิยามของคุณภาพการให้บริการว่าเป็นสิ่งที่ชี้วัดถึงระดับของการบริการที่ส่งมอบโดยผู้ให้บริการต่อ ลูกค้าหรือผู้รับบริการว่าสอดคล้องกับความต้องการได้ดีเพียงใด การส่งมอบบริการที่มีคุณภาพ จึงหมายถึง การตอบสนองต่อผู้รับบริการบนพื้นฐานความคาดหวังของผู้รับบริการ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกวิธีการ In-Depth Interview โดยจดบันทึกคำตอบของผู้ถูกสัมภาษณ์จากประสบการณ์ตรงของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงแรมขนาดกลางในจังหวัดพิษณุโลก

ผลการวิจัย

ผลการสัมภาษณ์ ผู้ให้สัมภาษณ์ 12 คน สามารถสรุปแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของโรงแรมขนาดกลางในจังหวัดพิษณุโลก ดังนี้

1. ด้านความรู้และทักษะผู้ให้บริการ

จากการสัมภาษณ์ลูกค้าที่ใช้บริการโรงแรมขนาดกลาง พนักงานส่วนใหญ่มีความสามารถด้านภาษาอังกฤษพอสมควร แต่บางคนไม่สามารถสนทนาภาษาอังกฤษได้ และพนักงานยังขาดความรู้ ข้อมูลต่างๆ ในโรงแรม ดังนั้นควรจัดอบรมพนักงานให้กับพนักงานทั้งด้านภาษาและข้อมูลใหม่ๆ ในโรงแรม

2. ด้านการตอบสนองความต้องการของลูกค้า

ลูกค้าจะความคาดหวังการตอบสนองให้ได้อย่าง น้อยต้องได้เท่ากับที่ตัวเองคาดหวัง จึงจะมีความพึงพอใจ ดังนั้น พนักงานควรมีความกระตือรือร้นในการให้บริการและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าอย่างทันท่วงทีสังเกตลูกค้า เข้าใจความต้องการของลูกค้า เพื่อให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจสูงสุด

3. ด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจ

โรงแรมต้องมีความไว้วางใจได้และรู้สึกปลอดภัย การบริการของพนักงานต้อนรับ ต้องมีการต้อนรับที่สุภาพ กล่าวทักทายเป็นอันดับแรก พนักงานต้องมีการแต่งตัวที่เหมาะสมดึงดูดลูกค้าให้มาพูดคุยร่วมด้วย แสดงว่าพนักงานต้อนรับได้มีการอบรมการบริการอย่างเหมาะสมอยู่เสมอ สอดคล้องกับ เมทินี วงศ์ธราวัฒน์ (2560) ที่พบว่าด้านความเชื่อถือไว้วางใจ พนักงานควรมีการให้บริการได้ตามคำสั่ง พนักงานสำรองห้องพักไม่ควรรีบตอบปฏิเสธการให้บริการโดยทันที มีความรอบคอบในการปฏิบัติงาน

4. ปัจจัยสิ่งแวดล้อมในโรงแรม

โรงแรมควรปรับสภาพแวดล้อมให้มีความสะอาด การจัดภูมิทัศน์ให้เหมาะสม อากาศปลอดโปร่ง มีกลิ่นหอม แสงสว่างเพียงพอ โต๊ะเก้าอี้ที่สะอาด แข็งแรง หรือส่วนประกอบอื่นๆที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังมีสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ที่จำเป็นสำหรับการตอบสนองความต้องการของลูกค้า เช่น บริการ Wifi ฟรี มีเครื่องปรับอากาศ มี Bar ให้บริการ

อภิปรายผล

ผู้วิจัยสรุปและอภิปรายผลงานวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของโรงแรมขนาดกลางในจังหวัดพิษณุโลก” ได้ดังนี้

โรงแรมขนาดกลางในจังหวัดพิษณุโลกยังต้องมีการพัฒนาคุณภาพด้านบริการเพื่อให้ลูกค้าพึงพอใจ และกลับมาใช้บริการซ้ำ โดยสอดคล้อง (ถาวรบุรณทรัพย์, 2560) กล่าวว่า คุณภาพการให้บริการ หมายถึง การปฏิสัมพันธ์ ระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ ซึ่งมีกิจกรรมและหรือการปฏิบัติต่างๆ ที่ผู้ให้บริการทำเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการโดยตรง ซึ่งการกระทำดังกล่าวทำให้เกิดความพึงพอใจ ความประทับใจแก่ผู้รับบริการ หลังจากรับบริการไปแล้ว โดยคุณภาพการบริการวัดได้จากการตอบสนองความต้องการหรือความคาดหวังของผู้รับบริการได้มากน้อยเพียงใด หากความต้องการหรือความคาดหวังของผู้รับบริการมากกว่าการรับรู้ ถือว่าการให้บริการนั้นไม่มีคุณภาพ ขณะเดียวกันถ้าการรับรู้เท่ากับหรือมากกว่าความต้องการหรือความคาดหวังถือว่าการให้บริการนั้นมีคุณภาพ 1. ด้านความรู้และทักษะผู้ให้บริการ พนักงานโรงแรมขนาดกลางในจังหวัดพิษณุโลกต้องได้รับการอบรมความรู้ความสามารถเฉพาะด้านที่ตรงกับลักษณะงาน ให้เกิดความเชี่ยวชาญเพื่อให้การปฏิบัติงานสำเร็จลุล่วงไปตามกระบวนการบริการ 2. ด้านการตอบสนองความต้องการของลูกค้า พนักงานควรให้ความสนใจลูกค้า รู้จักสังเกตพฤติกรรมลูกค้า เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ทันที่ 3. ด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจ

ทั้ง 3 ด้านนี้สอดคล้องกับ (Parasuraman, 2559) ได้กล่าวถึงการ สร้างมิติแห่งการบริการ เพื่อให้มั่นใจว่าการบริการของเรานั้นดีพอที่จะทำให้ลูกค้ารู้สึกว่าได้รับคุณค่าจากต้นทุนที่ได้ใช้จ่ายออกไปเพื่อสร้างความผูกพันระยะยาว ซึ่งต่างก็กำหนดมิติคุณภาพการบริการ ออกเป็น 5 มิติ ได้แก่

1. รูปรธรรมของบริการ (Tangibles) หมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ สภาพแวดล้อม เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ซึ่งได้แก่ ความทันสมัยของอุปกรณ์ สภาพแวดล้อมของสถานที่ให้บริการ การแต่งกายของพนักงาน เอกสารเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับบริการ

2. ความน่าเชื่อถือ (Reliability) หมายถึง ความสามารถในการให้บริการในระดับหนึ่งที่ต้องการอย่างถูกต้อง (Accurate Performance) และไว้วางใจ (Assurance) ซึ่งได้แก่ความสามารถของพนักงานในการให้บริการได้ตรงตามที่สัญญาไว้ การเก็บรักษาข้อมูลของลูกค้า และการนำข้อมูลมาใช้ในการให้บริการแก่ลูกค้า

การทำงานไม่ผิดพลาด การบำรุงรักษาอุปกรณ์เครื่องมือให้พร้อมใช้งานเสมอ และการมีจำนวนพนักงานเพียงพอต่อการให้บริการ

3. การตอบสนองต่อผู้รับบริการ (Responsiveness) หมายถึง ความเต็มใจที่จะให้บริการทันที (Promptness) และให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี (Helpfulness) ได้แก่ ความเต็มใจที่จะให้บริการ ความพร้อมที่จะให้บริการ การติดต่อกับลูกค้าอย่างต่อเนื่อง การวางแผนในการปฏิบัติต่อลูกค้า

4. ความมั่นใจ (Assurance) หมายถึง ผู้ให้บริการมีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการบริการ (Competence) มีความสุภาพและเป็นมิตรกับลูกค้า (Courtesy) มีความซื่อสัตย์และสามารถสร้างความมั่นใจให้แก่ลูกค้าได้ (Credibility) และความมั่นคงปลอดภัย (Security) ซึ่งได้แก่ ความรู้ ความสามารถของพนักงานในการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการบริการ การสร้างความปลอดภัยและเชื่อมั่นในการรับบริการ ความมีมารยาทและความสุภาพของพนักงาน พฤติกรรมของพนักงานในการสร้างความเชื่อมั่นในการให้บริการ

5. การดูแลเอาใจใส่ (Empathy) หมายถึง สามารถเข้าถึงได้โดยสะดวกและสามารถติดต่อได้ง่าย (Easy Access) ความสามารถในการติดต่อสื่อสาร (Good Communication) และเข้าใจลูกค้า (Customer Understanding) ซึ่งได้แก่การให้ความสนใจและเอาใจใส่ลูกค้าแต่ละคนของพนักงานบริการ เวลาในการเปิดให้บริการ ให้ความสะดวกแก่ลูกค้า โอกาสในการรับทราบข่าวสารข้อมูลต่างๆ ของกิจการผู้รับบริการ ความสนใจลูกค้าอย่างแท้จริงของพนักงาน ความสามารถในการเข้าใจความต้องการเฉพาะของลูกค้าอย่างชัดเจน

ปัจจัยสิ่งแวดล้อมในโรงแรม

เป็นสิ่งสำคัญต่องานบริการ นอกจากคุณภาพการบริการจากพนักงานแล้วนั้นปัจจัยสิ่งแวดล้อมต่างๆ เช่นความสะอาดของห้องพัก บรรยากาศ การตกแต่งห้องพักและบริเวณรอบๆโรงแรมที่ทันสมัย สวยงามสามารถทำให้ลูกค้าตัดสินใจกลับใช้บริการซ้ำ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาคุณภาพการให้บริการ โรงแรมควรจัดฝึกอบรมทักษะต่างๆ รวมถึงทักษะภาษาอังกฤษแก่พนักงานโรงแรมเพิ่มมากขึ้นและมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีประสิทธิภาพในการบริการในอนาคตได้

เอกสารอ้างอิง

ชัชวาล อรวงศ์ศุภทัต. (11 เมษายน 2554). เข้าถึงได้จาก คุณภาพการให้บริการ:มุมมองในเชิงวิชาการ:

https://www.tpa.or.th/writer/read_this_book_topic.php?pageid=3&bookID=1285&read=true

บัวแก้ว ถาวรบูรณทรัพย์. (2560). คุณภาพการบริการของสำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้า.

วารสารการจัดการสมัยใหม่, 15(1): 139-148.

สำนักงานคลังจังหวัดพิษณุโลก. (พฤศจิกายน 2567). เข้าถึงได้จาก

รายงานภาวะเศรษฐกิจการคลังจังหวัดพิษณุโลก/ฉบับ 11/2567: <https://shorturl.asia/Zmywg>

สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพิษณุโลก, บัญชีโรงแรมในเขตพิษณุโลก. (27 มกราคม 2566).

เข้าถึงได้จาก ระบบบัญชีข้อมูล จังหวัดพิษณุโลก:

<https://phitsanulok.gdcatalog.go.th/dataset/hotel>

สำนักพัฒนาการท่องเที่ยว. (2552). *มาตรฐานที่พักเพื่อการท่องเที่ยว*. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.